

Bill.mrk. «nytt land»

SYNKENDE BY: Maldivenes hovedstad Malé er allerede godt vernet mot det lunefulle havet. Men det spørs om det holder dersom havet stiger med én meter eller to.

TIRSDAG 11. NOVEMBER tok Mohamed Nasheed over som president i verdens lavestliggende land. Det aller høyeste punktet på Maldivene rager knapt to og en halv meter over havflaten, og det mener Nasheed er et seriøst problem. Om noen tiår kan Nasheeds etterkommere ha svært lite fast grunn under føttene.

De siste 100 årene har havet som omgir Maldivene steget om lag 20 centimeter. Det er knapt mer enn en kokosnøtthøyde. Men for en øygruppe som knapt løfter seg over bølgene er det svært alvorlig. Global oppvarming kan være i ferd med å utslette den smellvakre øygruppen. Derfor brukte Nasheed innsettings-talen sin til å lansere et originalt forslag. Presidenten vil opprette et statlig fond. Det skal brukes til å kjøpe et nytt land dersom befolkningen blir nødt til å flykte.

PÅ NASJONALDAGEN den 26. juli synger innbyggerne i Malé: «Gavmee mi ekuverikan matii tibegenkuriime salaam».

Sangen er til fedrelandet, og betyr «I nasjonal enighet hyller vi vårt land». Så lenge det er land å hylle.

Maldivene er den minste nasjonalstaten i Asia, med om lag 300.000 innbyggere. 70.000 gjestearbeidere og 33.000 ulovlige immigranter. Det blir en del folk å flytte på, dersom havet overtar.

Presidenten mener Maldivene nå bør sette av en betydelig andel av statsinntektene i et såkalt landskjøpsfond.

– Det skal være en forsikringspolise for oss dersom det verste kommer til å skje, sa president Nasheed til journalistene da han ble innsatt som president.

FNS KLIMAPANEL har regnet ut at havnivået vil stige mellom ni og 88 cm innen 2100. Dersom det mest pessimistiske anslaget slår til, vil 80 prosent av Maldivene forsvinne under vann.

– Det finnes bare en konsekvens av dette. Vi blir nødt til å flytte, sier talsmann for den maldiviske regjeringen, Ahmed Shaheed til The Guardian.

Global oppvarming har lenge vært et svært omtalt tema på Maldivene. Landet var blant de første som signerte Kyoto-protokollen i 1997.

KLIMAFORSKER Helge Drange tror ikke det er umiddelbar grunn til panikk. Ifølge tre havforskere fra et forskningscenter på den australske øyen Tasmania, har havet rundt Maldivene steget en millimeter i året de siste 50 årene. Fem centimeter, med andre ord.

Men en ny rapport fra en statlig kommisjon i Nederland, spår at verdenshavene kan stige med mellom 55 til 110 cm dette århundret, og kanskje så mye som to til fire meter frem mot år 2200.

– I lys av den nederlandske rapporten er det all grunn til å anse flytting fra Maldivene og andre lavtliggende øystater som en nødvendighet. Kanskje ikke i dag, men noe frem i tid, sier han.

Tenk deg at Norge langsomt synker i havet, og at vi må bruke oljefondet for å kjøpe oss et nytt land. Det er akkurat det Maldivene forbereder seg på.

FOTO: WIKIPEDIA

MALDIVENE ble hardt rammet av tsunamien i romjulen 2004. De høyeste bølgene var over fire meter. 57 øyer fikk alvorlig skade på infrastruktur, 14 øyer måtte evakueres og 21 ferieøyer måtte stenges fullstendig. Skadene beløp seg til 2,5 milliarder kroner, eller hele 36 prosent av BNP. 108 mennesker døde.

Det var en kraftig vekker for Maldivene. Ikke minst siden øygruppen er totalt avhengig av turisme. Det kommer 600.000 av dem hvert år. Maldivene er regnet for å være ett av de vakreste reisemål i verden. Turisme utgjør 28 prosent av BNP, og over 90 prosent av skatteinntektene kommer fra importskatt og turistavgifter. Mesteparten av de 300.000 innbyggerne bor i hovedstaden Malé, som er omgitt av en festningsmur av betong. Like ved denne øyen er regjeringen i ferd med å konstruere den helt nye øyen Hulhumale, som kan huse 50.000 mennesker, dersom havet skulle stige fortere enn antatt.

Her ligger et nytt sykehus, nye skoler, nye leilighetsbygg og nye regjeringsbygninger. Alt plassert litt

høyere over havet enn resten av Maldivene. Men ikke høyt nok.

KLIMAFORSKER Helge Drange kjenner ikke Maldivene godt nok til å si noe håndfast om korttidsvariasjoner i havnivået rundt øygruppen. Men i dag vet forskerne at det kan være store lokale og tidsbegrensede endringer i havnivået. Dette på grunn av naturlig klimavariabilitet, knyttet til variasjoner i monsunen og til El Niño-variasjoner i Stillehavet.

– Det er altså beskjedne langtidsendringer det er snakk om. Men når en ser på hvordan Maldivenes hovedstad dupper i Det indiske hav, er det ikke vanskelig å forestille seg at de er sårbare, sier Drange.

DET ER SJELDEN nasjonalstater kjøper seg land hos andre nasjonalstater. Det har knapt skjedd siden den amerikanske regjeringen kjøpte en tredjedel av det nordamerikanske territoriet fra franskmennene i 1803.

Men Maldivene har allerede begynt å diskutere

hvor det ville være greit å bo. Aktuelle land er India, Sri Lanka og Australia.

Om de er villig til å selge, er en helt annen sak. I dag finnes det heller ikke internasjonalt lovverk for å fange opp denne problemstillingen.

Klimaforsker Helge Drange mener det er fornuftig å sette av penger for en fremtid som klimamessig sett vil være svært forskjellig fra det vi kjenner til.

Men Drange vil minne om en ting:

– Om lag to tredjedeler av klimagassutslippene frem til i dag kommer fra Nord-Amerika, Europa og Japan. I hvilken grad har de industrialiserte landene et særskilt ansvar for de områdene som i liten grad er skyld i klimagassutslippene? De som verken har økonomi eller teknologi for å tilpasse seg morgendagens klima? spør han.

– Det er et stort spørsmål som vil presse seg frem om ikke altfor lenge, er jeg redd.

tekst: **FRODE BJERKESTRAND**
frode.bjerkestrand@bt.no